

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر امور اقتصادی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان

**گزارش نظارت بر اجرای برنامه الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی
(استان لرستان)**

سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲

تهیه و تدوین:

دکتر علیرضا نکویی، دکتر کریم قربانی، دکتر ایرج ویس کرمی، دکتر عباس پورمیدانی، دکتر علیرضا توکلی و دکتر رضا دهقانی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر امور اقتصادی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان

شناسنامه گزارش

عنوان: گزارش نظارت بر اجرای برنامه الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی (استان لرستان) سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲

تهیه و تدوین: دکتر علیرضا نکویی، دکتر کریم قربانی، دکتر ایرج ویس کرمی، دکتر عباس پورمیدانی، دکتر علیرضا توکلی و دکتر رضا دهقانی

همکاران اصلی: مهندس سید عماد شاهرخ، دکتر کریم قربانی، دکتر ایرج ویسکرمی، دکتر زهرا امیری، مهندس فرخ نوری، دکتر منوچهر سیاح فر، مهندس پیمان هیثی، مهندس حمید مهرگان

نظارت و مشاوره: محمد قدیری ایبانه

تهیه و تنظیم: دفتر امور اقتصادی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

ویراستار فنی: عباس پورمیدانی

ناشر: سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

محل اجرا: استان لرستان

شمارگان (تیراژ): محدود

تاریخ شروع: ۱۴۰۱ به مدت یک سال و ۴ ماه

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲

شماره ثبت:

تاریخ ثبت:

نشانی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، باغ کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تلفن: ۲۲۴۰۲۳۰۰

چکیده	۶
۱-مقدمه	۷
۲-معرفی استان لرستان	۸
۲-۱-سیمای اقتصاد کشاورزی استان لرستان:	۹
۲-۲-توانمندی ها و ظرفیت های استان در بخش کشاورزی	۱۰
۲-۳-سهم بخش کشاورزی در اشتغال استان و مقایسه آن با کشور	۱۰
۳-تعریف الگوی کشت	۱۱
۳-۱-اهداف و رویکردهای برنامه	۱۱
۳-۲-تقسیم کار استانی در راستای اجرای برنامه عملیاتی	۱۱
۴-ارزیابی اجرای الگوی کشت	۱۲
۴-۱-برنامههای آموزشی و ترویجی اجرا شده در استان لرستان	۲۱
۴-۲-مسائل و مشکلات اجرای برنامه در استان لرستان	۲۱
۴-۳-توصیه های فنی ارائه شده	۲۲
۵-جمع بندی و نتیجه گیری:	۲۳
۶-منابع	۲۵

شکل ۱ - سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)	۱۵
شکل ۲ - تولید محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)	۱۵
شکل ۳ - نظارت بر فرآیند الگوی کشت	۲۲
شکل ۴ - نظارت بر فرآیند الگوی کشت	۲۳
شکل ۵ - نظارت بر فرآیند الگوی کشت	۲۳

جدول ۱- سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲).....	۱۴
جدول ۲- وضعیت و سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲).....	۱۶
جدول ۳- درجه مکانیزاسیون و ضریب نفوذ بذر گواهی شده در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲) ..	۱۶
جدول ۴-میزان آب مصرفی محصولات زراعی استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲).....	۱۷
جدول ۵- وضعیت احداث گلخانه در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲).....	۱۸
جدول ۶- وضعیت کودهای ازته، فسفره و پتاسه در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲).....	۱۹
جدول ۷- سطح زیر کشت محصولات مختلف زراعی در اراضی S۱-S۳ در سامانه تناسب اراضی و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲).....	۲۰
جدول ۸- فعالیت های آموزشی- ترویجی.....	۲۱
جدول ۹- ضریب تحقق برنامه برای درصدهای مختلف.....	۲۴
جدول ۱۰- درصد تحقق واقعی شاخصهای مختلف در برنامه ابلاغی در استان لرستان (۱۴۰۱-۰۲).....	۲۴

چکیده

برنامه‌ی الگوی کشت با هدف ارتقای امنیت غذایی، حفاظت از منابع پایه سرزمینی، اشتغال و درآمد کشاورزان و توجه ویژه به محدودیت منابع آب و خاک، تغییرات مولفه‌های اقلیمی، بروز خشکسالی‌های مستمر و با لحاظ نمودن توان سرزمینی، ملاحظات علمی و ظرفیت‌های اکولوژیکی تدوین شده است. بنابراین نظارت بر الگوی کشت بمنظور ارزیابی، اصلاح و به‌هنگام‌سازی انتظارات پیش‌بینی شده و نتایج به دست آمده و ارائه بازخورد به عوامل تدوین کننده و اجرایی برنامه، برطرف نمودن نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت آن امری ضروری می باشد. استان لرستان سرزمینی مرتفع و عمدتاً کوهستانی که بالغ بر ۷۰ درصد وسعت آنرا جنگلها و مراتع تشکیل داده است این استان با نرخ بیکاری بالاتر از میانگین کشور، پتانسیل بالقوه‌ای در تولید محصولات کشاورزی بویژه کاملینا دارد. نتایج حاصل از ارزیابی الگوی کشت در سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ نشان داد سطح زیر کشت، عملکرد محصولات زراعی و اجرای سیستم آبیاری در راستای افزایش بهره‌وری آب مناسب ارزیابی گردید. نتایج نشان داد ضریب مکانیزاسیون در سال زراعی جاری پیش‌بینی نشده اما ضریب نفوذ بذر گواهی شده بمیزان قابل ملاحظه‌ای تحقق یافته است. همچنین نتایج نشان داد برنامه احداث گلخانه، میزان مصرف کودهای مختلف در کلیه محصولات زراعی و برنامه‌های آموزشی و ترویجی بطور مناسب تحقق یافته است. در مجموع پیشنهاد می گردد سیاستمداران و مسئولین محترم وزارت جهاد کشاورزی با همکاری نهادهای حاکمیتی و مجلس شورای اسلامی در خصوص تصویب قوانین حمایتی در زمینه الگوی کشت همکاری لازم را داشته باشند.

کلمات کلیدی: الگوی کشت، برنامه عملیاتی، لرستان، نظارت.

۱- مقدمه

برنامه‌ی الگوی کشت ملی با هدف ارتقای امنیت غذایی کشور، حفاظت از منابع پایه سرزمینی، ارتقاء اشتغال و درآمد کشاورزان و توجه ویژه به محدودیت منابع آب و خاک، تغییرات مولفه‌های اقلیمی، بروز خشکسالی‌های مستمر و با لحاظ نمودن توان سرزمینی، ملاحظات علمی و ظرفیت‌های اکولوژیکی کشور تدوین شده است. این برنامه مجموعه‌ای از سیاست‌ها، راهبردها و اقدامات عملی در سطح ملی و منطقه‌ای را شامل شده و به خلاءهای قانونی، حقوقی، دانشی و عوامل فنی، اجرایی، مالی، سیاستی و نرم‌افزاری موثر بر تولید پایدار محصولات کشاورزی تکیه دارد. در این برنامه تلاش می‌شود با ارتقای شاخص بهره‌وری، تولید بهبود یابد.

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی علاوه بر مسئولیت تدوین، براساس ابلاغیه شماره ۲۵۸۱۰/۰۲۰ مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۶ وزیر محترم جهاد کشاورزی، عهده‌دار نظارت و پایش برنامه الگوی کشت ملی نیز می‌باشد که دستورالعمل نظارتی مربوطه طی نامه شماره ۳۱۵۶۷/۲۰۰ در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰ ابلاغ گردید.

هدف از نظارت بر برنامه الگوی کشت پایش، ارزیابی، اصلاح و به‌هنگام‌سازی انتظارات پیش‌بینی شده و نتایج به دست آمده و ارائه بازخورد به عوامل تدوین کننده و اجرایی برنامه، به منظور برطرف نمودن نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت آن و نظارت مستمر بر اجرای مناسب برنامه در راستای رویکردها تعیین شده است.

براساس دستورالعمل ابلاغی، دبیرخانه متمرکز نظارتی در ستاد سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با هدف ارزیابی برنامه ملی تدوین شده، تشکیل و هدایت گروه‌های راهبر ملی و پایش مستمر و گزارش‌گیری مدیریتی تشکیل گردید. همچنین کارگروه استانی نظارت بر اجرای الگوی کشت با مسئولیت رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی هر استان و با حضور معاونین و مدیران سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها، نمایندگان صنف کشاورزی، نماینده سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و ... با هدف ارزیابی برنامه ساختاری درون استانی الگوی کشت، احصاء چالش‌ها، مشکلات و موانع فنی، آموزشی، ترویجی و اجرائی در هر استان و و نیز گروه نظارتی جهت نظارت میدانی بر برنامه الگوی کشت تشکیل گردیدند. جهت ارزیابی برنامه در سطح اجرایی (میدانی) از شاخص‌های کمی و قابل اندازه‌گیری در قالب جداول ۱۲ گانه استفاده گردید. در این گزارش ابتدا خلاصه‌ای از وضعیت اجرای الگوی کشت استان‌های مختلف کشور براساس اطلاعات

دریافتی از کارگروه‌های استانی ارائه و سپس وضعیت استان‌ها از نظر میزان دستیابی به اهداف برنامه در سال اول اجرای آن با یکدیگر مقایسه می‌گردند.

۲- معرفی استان لرستان

استان لرستان با حدود ۹۰۰۰۰۰ هکتار دارای دو میلیون نفر جمعیت است. این استان سرزمینی مرتفع و عمدتاً کوهستانی است که رشته کوه زاگرس قسمت بیشتر آن را در بر گرفته است. بیشترین مساحت استان لرستان را کوه‌ها تشکیل می‌دهند. میانگین ارتفاع استان لرستان ۱۷۱۶ متر است. بیشترین ارتفاع استان ۴۱۵۰ متر در قله اشترانکوه و کمترین ارتفاع آن ۱۹۳ متر در جنوب روستاهای پاعلم و چهار طاق شهرستان پلدختر (مرز لرستان و خوزستان) است. ۲۱/۳۳ درصد از مساحت استان را ارتفاعات بالای ۲۱۱۵ متر تشکیل می‌دهند. کوهپایه‌ها با ارتفاع بین ۲۱۱۵-۱۳۹۱ متر، ۵۰/۶۱ درصد از مساحت استان را به خود اختصاص داده‌اند. دشتهای استان ۲۴/۹۴ درصد از مساحت استان را شامل می‌شوند.

استان لرستان به دلیل ریزش‌های جوی فراوان جزء معدود مناطق پر آب کشور محسوب می‌شود. حجم بارندگی استان حدود ۱۷ میلیارد متر مکعب برآورد شده است که از این مقدار ۸/۵ میلیارد متر مکعب به جریان سطحی تبدیل می‌شود، ۵/۱ میلیارد متر مکعب به تغذیه آبهای زیرزمینی اختصاص می‌یابد و مابقی از طریق تبخیر از دسترس خارج می‌شود. میانگین بارندگی و دمای سالانه به ترتیب ۵۵۰-۶۰۰ میلی متر و ۱۵ درجه سانتیگراد است.

استان لرستان یکی از مناطق مهم کشاورزی و دامپروری کشور به شمار می‌رود. بطوریکه بیش از ۳ درصد محصولات زراعی کشور در این استان تولید می‌شود. میزان تولید محصولات استراتژیک مانند گندم، جو، نخود، لوبیا، کلزا و ... و محصولات دامی (شیر، گوشت گاو و تخم مرغ) استان لرستان رتبه اول تا چهارم را به خود اختصاص داده است. میزان تولید محصولات زراعی استان لرستان در حال حاضر بیش از ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تن و میزان تولید انواع محصولات دامی بیش از ۳۳۵ هزار تن است.

۱-۲- سیمای اقتصاد کشاورزی استان لرستان:

استان لرستان در غرب ایران بین ۴۶ درجه و ۵۱ تا ۵۰ درجه و ۳ دقیقه طول شرقی از نصفالنهار گرینویچ و ۳۲ درجه و ۳۷ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۲۲ دقیقه عرض شمالی از خط استوا واقع گردیده و وسعت آن حدود ۲۸۳۰۷ کیلومتر مربع و محیط آن ۱۱۵۹/۴ کیلومتر است که ۱/۷ درصد مساحت کشور ایران را اشغال کرده است. این استان از شمال با استانهای مرکزی و همدان، از شرق با استان اصفهان، از جنوب با استان خوزستان و از غرب با استانهای ایلام و کرمانشاه همجوار است.

به طور کلی وسعت مراتع استان ۱۹۳۳۰۰۰ هکتار برآورد شده است. از این سطح، ۸۸۵۰۰۰ هکتار اراضی جنگلی و مراتع مشجر و مابقی آن با مساحتی حدود ۱۰۴۸۰۰۰ هکتار مراتع غیر مشجر است. جنگل های استان لرستان با وسعت حدود ۸۷۵ هزار هکتار بخشی از جنگل های نیمه خشک کشور را تشکیل میدهند. بر اساس بررسی های انجام شده در طرح کالبد ملی، حدود ۷۰٪ از وسعت استان لرستان در پوشش جنگلها و مراتع قرار دارد. استان لرستان به لحاظ اقلیم و هواشناسی یک استان چهار فصل است و دارای آب و هوای متنوعی است دارای سه اقلیم شامل: اقلیم سرد کوهستانی، اقلیم معتدل مرکزی و گرم جنوبی می باشد.

از کل مساحت استان سطحی معادل ۸۰۰ هزار هکتار به اراضی دشت اختصاص دارد. قسمت اعظم این دشت ها از نظر یکپارچگی، وسعت و حاصلخیزی نقش عمده ای در تولید محصولات زراعت و اقتصاد استان برعهده دارد. استان لرستان به جهت دارا بودن میانگین بارش سالانه ۵۵۰-۶۰۰ میلیمتر (میانگین بارش کشور بالغ بر ۳۰۰ میلیمتر است). و وجود جریانات سطحی دائمی و پر آب این استان حدود ۱۲/۵ میلیارد متر مکعب و ۴/۵ میلیارد متر مکعب نیز از استانهای همجوار وارد این استان می شوند و ۷۷۸ میلیون متر مکعب حجم منابع آب زیرزمینی می باشد با مجموع تخلیه سالانه بالغ بر ۱۷۲۲ میلیون متر مکعب در سال و پتانسیل بسیار مناسب منابع خاک بوده و از هر لحاظ حائز شرایط مناسب جهت توسعه فعالیت های کشاورزی می باشد.

۲-۲- توانمندی ها و ظرفیت های استان در بخش کشاورزی

مطابق سرشماری عمومی کشاورزی در سال ۱۴۰۰ سطح زیرکشت محصولات زراعی در استان لرستان بالغ بر ۸۰۰ هزار هکتار زمین زراعی با ۵ درصد از کل کشور در رتبه نهم قرار دارد که بالغ بر ۲/۹ میلیون تن محصول تولید نموده است. از میزان سطح زیرکشت استان ۲۵ درصد از این مساحت کشت آبی و ۷۵ درصد به کشت دیم اختصاص داشته است. استان لرستان از نظر تولیدات کشاورزی در سطح کشور مطرح بوده و یکی از مناطق مستعد کشاورزی در ایران می باشد (رتبه ۱۶ در میزان تولیدات کشاورزی). بخش کشاورزی و منابع طبیعی این استان در توسعه اقتصادی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. با توجه به وجود ظرفیتهای بالقوه و استفاده نشده بخش کشاورزی در استان، براحتی می‌توان با تزریق اعتبارات و افزایش توانمندیهای حرفه‌ای در این بخش و تجاری کردن آن، بازدهی بسیار خوبی در مدت زمان کوتاه به ارمغان آورد. این بخش قادر خواهد بود محصولات متنوع زراعی، باغی، دامی، آبزیان و گیاهان دارویی و صنعتی در حجم زیاد تولید نماید که خودکفایی غذایی و عزت ملی را بدنبال خواهد داشت. بعنوان نمونه، استان در سطح کشور از نظر: سطح و تولید زراعت گندم رتبه دهم، سطح و تولید زراعت جو رتبه سوم، سطح و تولید ذرت و کاملینا در رتبه اول، سطح و تولید نخود رتبه دوم، تولید دانه روغنی کلزا رتبه دوازدهم و از نظر عملکرد در واحد سطح کاملینا و ذرت حائز رتبه اول کشور می‌باشد.

۲-۳- سهم بخش کشاورزی در اشتغال استان و مقایسه آن با کشور

بر اساس آمار رسمی کشور، میزان اشتغال این استان در سال ۱۴۰۰ در مناطق شهری، ۸۴/۵ درصد و در مناطق روستایی ۹۱/۲ درصد می‌باشد. نرخ بیکاری شهری و روستایی استان در سال ۱۴۰۰ به ترتیب با ۱۵/۵ و ۸/۸ درصد بیشتر از نرخ بیکاری شهری و روستایی کشور با ۱۳/۴ و ۸/۲ درصد است. بیکاری در استان نسبت به میانگین کشوری بالاتر و بعنوان مهمترین معضل مطرح می باشد. طی سال های اخیر با توجه به ورود جمعیت جوان به بازار کار، افزایش مشارکت و ورود زنان به عرصه کار و عدم وجود فضای مناسب برای اشتغال نیروی کار می توان شاهد افزایش نرخ بیکاری در استان بود. بدیهی است حل مسئله بیکاری در سطح استان نیازمند اتخاذ استراتژی ها و سیاست گذاری های مناسب در بلندمدت و اجرای دقیق آنها است که از جمله می توان به بهبود محیط کسب

و کار، رفع موانع تشکیل سرمایه گذاری و فراهم آوردن زمینه های مناسب برای استفاده کامل از ظرفیت های تولیدی استان اشاره کرد. از کل شاغلین ۱۰ ساله و بیشتر در استان، ۲۵/۷ درصد در بخش کشاورزی فعالیت دارند که این نسبت در کشور به میزان ۱۷/۶ درصد می باشد. ۲۹/۵ درصد مربوط به بخش صنعت و ۴۴/۹ درصد مربوط به بخش خدمات می باشد (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰).

۳-تعریف الگوی کشت

الگوی کشت عبارتست از تدوین و اجرای نظام کشت محصولات کشاورزی (زراعی و باغی) مبتنی بر شرایط اقلیمی، بهره برداری بهینه از آب، خاک و گیاه متناسب با ظرفیت ها و مزیت اقتصادی کشور با رعایت کلیه مسائل علمی، فنی، مدیریتی و ملاحظات زیستمحیطی در راستای دستیابی به تامین امنیت غذایی پایدار و اقتدار غذایی که باختصار تعیین هدفمند نوع محصول، مکان تولید و مقدار آن در بازه زمانی مشخص بیان میشود. به عبارت دیگر، الگوی کشت برنامه ساختاری و عملیاتی تحقق امنیت غذایی میباشد.

۳-۱-اهداف و رویکردهای برنامه

اهداف اصلی برنامه الگوی کشت مبتنی بر تعریف پیش گفته به شرح زیر میباشد:

(۱) امنیت غذایی و افزایش ضریب خوداتکائی به محصولات تولیدی

(۲) پایداری تولید

(۳) انقلاب بهره‌وری

(۴) صرفه جوئی ارزی

(۵) ارتقای شاخصهای اقتصادی و تجاری ملی و بهره‌برداران

۳-۲-تقسیم کار استانی در راستای اجرای برنامه عملیاتی

اجرای الگوی کشت بدون مشارکت همه‌ی ارکان موثر در سطح استان، میسر نخواهد بود لذا در استان لرستان برای اجرای مناسب الگوی کشت با سیاست های ابلاغی در سازمان جهاد کشاورزی کارگروه اجرایی الگوی کشت

تشکیل گردید. اولین اقدام کارگروه هماهنگی بین ادارات مرتبط با الگوی کشت بوده که با برگزاری جلسات متعدد با استاندار، فرمانداری و سایر ادارات در جهت پیشبرد برنامه آگوی کشت اقدامات لازم انجام گرفت. همچنین کارگروه نظارت بر اجرای الگوی کشت در استان با ریاست رئیس مرکز تشکیل و بر اساس دستورالعمل نظارت اقدامات و کار نظارتی را در استان انجام داده شد. بر اساس برنامه ابلاغی الگوی کشت محصولات زراعی استان برای سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ جداول ۱۲ گانه اجرای الگوی کشت در استان لرستان تکمیل گردید که نتایج این جداول به تفکیک مورد بررسی و تحلیل آماری قرار گرفته است.

۴- ارزیابی اجرای الگوی کشت

جدول ۱ سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات عمده زراعی در استان لرستان را در برنامه و میزان تحقق آن در سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲ نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌شود از ۲۱ محصول مورد نظر ۱۹ محصول در استان کشت شده‌اند. بگونه ای که در محصولات کاملینا و گلرنگ مطابق برنامه رشد چشمگیری داشته است. سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات زراعی گندم و جو و نخود آبی، یونجه و ذرت دانه‌ای انحراف معنی‌داری از برنامه ندارند. بطوریکه انتظارات برنامه در خصوص سطح زیر کشت گندم آبی، گندم دیم، جو آبی، یونجه، نخود آبی، سیب زمینی، چغندر بهاره، گوجه فرنگی، پیاز، کاملینا و گلرنگ ۱۰۰٪، عملکرد ۱۰۰٪ و تولید آن حدود ۱۰۰٪ محقق شده است. از طرفی اهداف برنامه در خصوص کشت محصولات شلتوک و ذرت علوفه ای محقق نگردیده است. همچنین در خصوص کشت محصولات جودیم، نخود دیم، کلزا و ذرت علوفه ای عملکرد و تولید محصول بیشتر از سطح زیر کشت بوده است. سطح زیر کشت جو آبی، یونجه، نخود آبی، ذرت علوفه ای، سیب زمینی و چغندر بهاره بیشتر از برنامه ابلاغی بوده است. علت افزایش سطح زیر کشت این محصولات جنبه اقتصادی داشته و زارعین بیشتر به دنبال سودآوری می‌باشند لذا با توجه به افزایش قیمت برنج و سیب زمینی افزایش چشمگیری در سطح زیر کشت این محصولات داشته لذا در این زمینه نیاز به تصویب قانون و برنامه ریزی مناسب تری در خصوص کاهش سطح زیر کشت این محصولات می‌باشد. باید توجه داشت با ابلاغ دستوری نمی‌توان کشاورزان را مجاب نمود سطح زیر کشت را کاهش دهند. لذا سیاست حمایتی و قیمت تضمینی متناسب با الگوی کشت برای محصولات

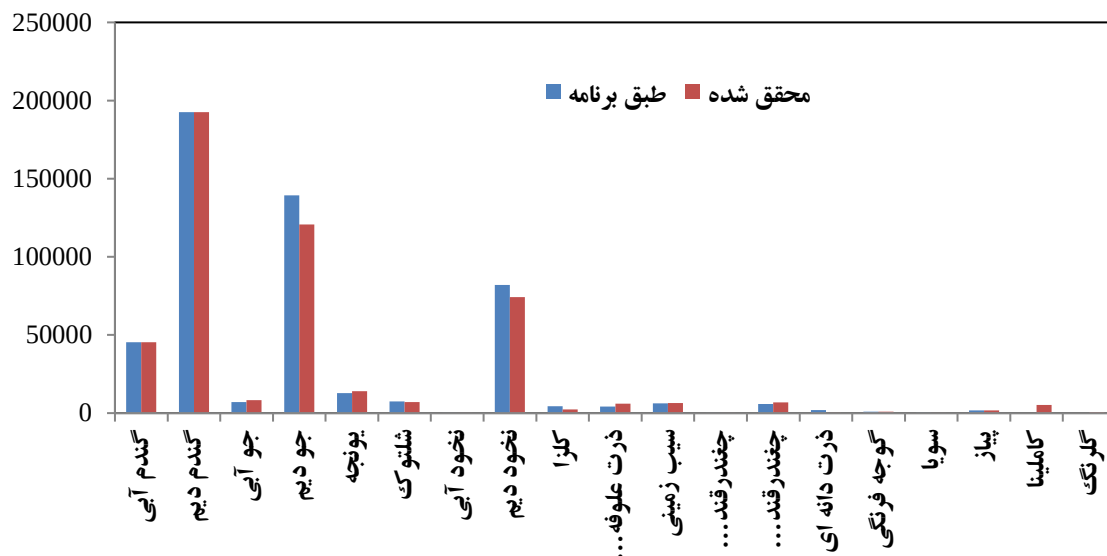
زراعی هدف می تواند راهکار مناسبی باشد. با توجه به بهاره بودن کشت این محصولات، این انحراف فراوان منجر به مصرف بیش از اندازه و ظرفیت منابع آبی گردیده و می بایست اصلاح گردد.

بیشترین انحراف از برنامه در کشت چغندر پاییزه، ذرت دانه ای و سویا مشاهده می گردد بطوریکه علیرغم کاهش سطح زیر کشت عملکرد تولید محصول افزایش داشته است و بعلت کاهش سطح آب زیرزمینی و کاهش نزولات آسمانی کشاورزان کمتر این محصولات را کشت نموده اند. کلزا، چغندر پاییزه و سویا از جمله محصولاتی هستند که درصد تحقق آن هم در سطح زیرکشت و هم در میزان تولید درصد پاییینی است. علت کاهش تولید می توان به عدم رعایت اصول زراعی مانند تاریخ کشت اشاره نمود. همچنین یکی از علت های مهم در کاهش تولید سرمای فروردین ماه که در تاریخ های ۱۱، ۱۲ و ۱۳ فروردین ما اتفاق افتاد باعث ترکیدگی و یخ زدگی ساقه کلزا گردید.

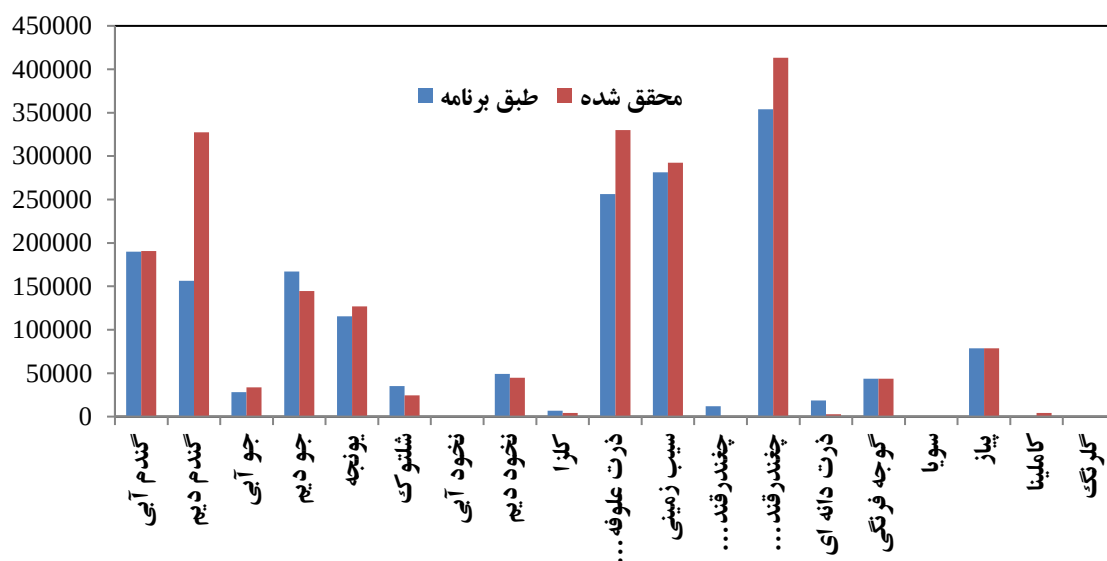
همانطور که در شکل ۱ مشاهده می گردد سطح زیر کشت گندم دیم مطابق برنامه بوده و دلیل این امر نیز عدم استفاده از منابع آب می باشد همچنین در شکل ۲ مشاهده می گردد تولید محصولات زراعی گندم دیم، ذرت علوفه ای، سیب زمینی و چغندر بهاره نسبت به برنامه افزایش یافته است دلیل این امر نیز افزایش سود اقتصادی کشاورزان می باشد.

جدول ۱ - سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

الگوی پایه(۱۴۰۱-۱۴۰۰)												نوع محصول
سال ۱۴۰۱-۰۲ (طبق برنامه)						سال ۱۴۰۱-۰۲ (محقق شده)						
سطح (هکتار)	عملکرد (kg/ha)	تولید (تن)	سطح (هکتار)	عملکرد (kg/ha)	تولید (تن)	سطح (هکتار)	عملکرد (kg/ha)	تولید (تن)	سطح (هکتار)	عملکرد (kg/ha)	تولید (تن)	
۴۹۵۶۹	۳۷۵۰	۱۸۵۸۸۴	۴۵۴۳۵	۴۱۸۰	۱۸۹۹۱۸.۳	۴۵۴۳۵	۴۱۸۰	۱۸۹۹۱۸.۳	۴۵۴۳۵	۴۱۸۰	۱۸۹۹۱۸.۳	گندم آبی
۲۰۱۱۱۹	۸۲۷	۱۶۶۳۲۵	۱۹۲۶۰۸	۸۱۲	۱۵۶۳۹۷.۷	۱۹۲۶۰۸	۸۱۲	۱۵۶۳۹۷.۷	۱۹۲۶۰۸	۸۱۲	۱۵۶۳۹۷.۷	گندم دیم
۷۰۱۵	۳۵۰۰	۲۴۵۵۲.۵	۷۰۴۱	۴۰۰۰	۲۸۱۶۴	۸۳۸۲	۴۰۰۰	۲۸۱۶۴	۸۳۸۲	۴۰۰۰	۲۸۱۶۴	جو آبی
۱۱۶۲۵۴	۵۵۰	۶۳۹۳۹.۷	۱۳۹۳۹۰	۱۲۰۰	۱۶۷۲۶۸	۱۲۰۶۳۳	۱۲۰۰	۱۶۷۲۶۸	۱۲۰۶۳۳	۱۲۰۰	۱۶۷۲۶۸	جو دیم
۱۳۸۳۸	۹۰۰۰	۱۲۴۵۴۲	۱۲۸۳۰	۹۰۰۰	۱۱۵۴۷۰	۱۴۰۸۷	۹۰۰۰	۱۱۵۴۷۰	۱۴۰۸۷	۹۰۰۰	۱۱۵۴۷۰	یونجه
۷۱۳۳	۳۲۷۲	۲۳۳۳۹.۲	۷۵۰۰	۴۷۰۰	۳۵۲۵۰	۷۰۰۰	۴۷۰۰	۳۵۲۵۰	۷۰۰۰	۴۷۰۰	۳۵۲۵۰	شلوک
۲۱	۹۰۰	۱۸.۹	۱۰۰	۹۰۰	۹۰	۱۲۶	۹۰۰	۹۰	۱۲۶	۹۰۰	۹۰	نخود آبی
۷۸۵۵۱	۴۲۳	۳۳۲۲۷.۱	۸۲۰۰۰	۶۰۰	۴۹۲۰۰	۷۴۳۱۰	۶۰۰	۴۹۲۰۰	۷۴۳۱۰	۶۰۰	۴۹۲۰۰	نخود دیم
۱۶۲۵	۱۴۵۰	۲۳۵۶.۲۵	۴۵۰۰	۱۴۸۰	۶۷۰۰	۲۴۵۰	۱۴۸۰	۶۷۰۰	۲۴۵۰	۱۴۸۰	۶۷۰۰	کلزا
۶۷۲۳	۵۳۰۰۰	۳۵۶۳۱۹	۴۲۷۳	۶۰۰۰۰	۲۵۶۳۸۰	۶۰۰۰	۶۰۰۰۰	۲۵۶۳۸۰	۶۰۰۰	۶۰۰۰۰	۲۵۶۳۸۰	ذرت علوفه ای
۳۶۳۴	۴۵۰۰۰	۱۶۳۵۳۰	۶۲۵۰	۴۵۰۰۰	۲۸۱۲۵۰	۶۵۰۰	۴۵۰۰۰	۲۸۱۲۵۰	۶۵۰۰	۴۵۰۰۰	۲۸۱۲۵۰	سیب زمینی
۱۲	۳۰۰۰۰	۳۶۰	۲۰۰	۶۰۰۰۰	۱۲۰۰۰	۹	۶۰۰۰۰	۱۲۰۰۰	۹	۶۰۰۰۰	۱۲۰۰۰	چغندر قند پاییزه
۸۶۰۷	۵۷۰۰۰	۴۹۰۵۹۹	۵۹۰۰	۶۰۰۰۰	۳۵۴۰۰۰	۶۸۸۸	۶۰۰۰۰	۳۵۴۰۰۰	۶۸۸۸	۶۰۰۰۰	۳۵۴۰۰۰	چغندر قند بهاره
۲۸۸	۷۸۰۰	۲۲۴۶.۴	۲۰۴۱	۹۱۰۷	۱۸۵۸۷.۳۹	۳۰۰	۹۱۰۷	۱۸۵۸۷.۳۹	۳۰۰	۹۱۰۷	۱۸۵۸۷.۳۹	ذرت دانه ای
۸۶۷	۴۵۰۰۰	۳۹۰۱۵	۹۵۰	۴۶۰۰۰	۴۳۷۰۰	۹۵۰	۴۶۰۰۰	۴۳۷۰۰	۹۵۰	۴۶۰۰۰	۴۳۷۰۰	گوجه فرنگی (فضای باز)
۷.۵	۱۴۶۰	۱۱	۲۵۰	۲۲۰۰	۵۵۰	۵۰	۲۲۰۰	۵۵۰	۵۰	۲۲۰۰	۵۵۰	سویا
۱۷۰۹	۴۵۰۰۰	۷۶۹۰۵	۱۷۵۰	۴۵۰۰۰	۷۸۷۵۰	۱۷۵۰	۴۵۰۰۰	۷۸۷۵۰	۱۷۵۰	۴۵۰۰۰	۷۸۷۵۰	پیاز
۵۷۳	۶۰۰	۳۴۳.۸	۰	۰	۰	۵۲۶۷	۰	۰	۵۲۶۷	۰	۰	سایر (با ذکر نام) کاملینا
۲۷۲	۴۰۰	۱۰۸.۸	۰	۰	۰	۷۹۴	۰	۰	۷۹۴	۰	۰	سایر (با ذکر نام) گلرنگ

شکل ۱ - سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

شکل ۲ - تولید محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

یکی از اهداف برنامه، تحلیل فرآیند اجرای سیستم های آبیاری در راستای افزایش راندمان آبیاری و کاهش تلفات آب است. جدول ۲ وضعیت و سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین در استان لرستان در سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲ را نشان می دهد. طبق گزارش دریافتی از استان در کلیه محصولات زراعی میزان و سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (از منظر کمی) بجز محصولات گوجه فرنگی، نخود آبی و چغندر بهاره سایر محصولات مناسب با برنامه

ابلاغی اجرا نگردیده است دلیل این امر نیز میتوان به رویکرد کشاورزان به آبیاری مرسوم قدیمی و وضعیت اقتصادی آنها اشاره نمود.

جدول ۲ - وضعیت و سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

سال ۱۴۰۰-۰۱					سال ۱۴۰۱-۰۲ (طبق برنامه)		سال ۱۴۰۱-۰۲ (محقق شده)	
لرستان		۴۳۶۷۱	۵۱۹۸۸	۳۹۱۶۷	۷۵,۳۳			

افزایش ضریب مکانیزاسیون برای ارتقای بهره‌وری و کاهش ضایعات ضروریست. طبق گزارش ناظر استان لرستان و اطلاعات دریافتی، اهداف برنامه و ضریب مکانیزاسیون در سال زراعی جاری در محصولات مختلف عملکردی نداشته است (جدول ۳). میزان تحقق اهداف برنامه در افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده در محصولات استراتژیک گندم دیم، نخود آبی و نخود دیم ۱۰۰٪ بوده است. علت افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده می‌توان به اختلاف قیمت خرید گندم و فروش بذر اصلاح شده اشاره نمود که زارعین ترجیح می‌دهند از بذور خود مصرفی استفاده نمایند. با توجه به اهمیت این ضریب در دستیابی به عملکرد پتانسیل در محصولات زراعی، لازم است به این موضوع توجه و اقدامات ضروری در خصوص افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده در سطح استان صورت گیرد. در جدول ۴ میزان آب مصرفی محصولات زراعی نشان داده شده است که گندم آبی صد درصد با برنامه ابلاغی مطابقت داشته است.

جدول ۳ - درجه مکانیزاسیون و ضریب نفوذ بذر گواهی شده در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

استان	سال ۱۴۰۰-۰۱		سال ۱۴۰۱-۰۲ (طبق برنامه)		سال ۱۴۰۱-۰۲ (محقق شده)	
	درجه مکانیزاسیون	ضریب نفوذ بذر	درجه مکانیزاسیون	ضریب نفوذ	درجه مکانیزاسیون	ضریب نفوذ بذر
	کشاورزی (درصد)	گواهی شده (درصد)	کشاورزی (درصد)	بذر گواهی شده (درصد)	کشاورزی (درصد)	گواهی شده (درصد)
لرستان	۰	۶۱.۰۳	۰	۴۵.۵۳	۰	۲۷.۲۸

جدول ۴- میزان آب مصرفی محصولات زراعی استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

سال ۱۴۰۰-۰۱													
سال ۱۴۰۱-۰۲ (طبق برنامه)													
سال ۱۴۰۱-۰۲ (محقق شده)													
نوع محصول	سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (هکتار)	نصب کنتورهای هوشمند (تعداد)	تحويل حجمی آب (مورد)	سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (هکتار)	نصب کنتورهای هوشمند (تعداد)	تحويل حجمی آب (مورد)	سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (هکتار)	نصب کنتورهای هوشمند (تعداد)	تحويل حجمی آب (مورد)	سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (هکتار)	نصب کنتورهای هوشمند (تعداد)	تحويل حجمی آب (مورد)	توضیحات
گندم آبی	۲۳۸۸۴	۲۰۷	۰	۳۰۵۷۷	۲۷۴	۱۰۰۰۳	۲۱۳۷۱	۶۹,۸۹۲۴	۱۶۲	۵۹,۱۲۴۱	۱۵۰۰۳	۱۰۰	۰
گندم دیم	۲۰۰	۰	۰	۵۰۰	۰	۰	۲۰۰	۴۰	۰	۰	۰	۰	۰
جو آبی	۱۹۶۱	۴	۰	۳۱۷۰	۶	۰	۲۰۳۵	۶۴,۱۹۵۶	۱	۱۶,۶۶۶۷	۰	۰	۰
یونجه	۶۱۵۲	۸	۰	۷۵۶۵	۱۳	۰	۷۰۴۲	۹۳,۰۸۶۶	۲۰	۱۵۳,۸۴۶	۰	۰	۰
نخود آبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کلزا	۵۵۵	۲۰	۰	۱۱۷۰.۳	۵	۰	۶۰۷.۳	۵۱,۸۹۲۷	۵	۱۰۰	۰	۰	۰
ذرت علوفه ای	۳۶۱۲	۴	۰	۲۷۱۳.۷	۵	۰	۲۵۹۰.۷	۹۵,۴۶۷۴	۴	۸۰	۰	۰	۰
سیب زمینی	۳۰۳۷	۵	۰	۳۰۳۱	۱۸	۰	۲۴۸۰	۸۱,۸۲۱۲	۰	۰	۰	۰	۰
چغندر قند پاییزه	۱۰۰۵	۱	۰	۷۵۰	۲	۰	۸۲۰	۱۰۹,۳۳۳	۰	۰	۰	۰	۰
چغندر قند بهاره	۳۲۶۵	۱	۰	۲۵۱۱	۶	۰	۲۰۲۱	۸۰,۴۸۵۹	۱	۱۶,۶۶۶۷	۰	۰	۰
پنبه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ذرت دانه ای	۳۵	۰	۰	۱۰۵	۰	۰	۱۰۵	۱۰۰	۰	۰	۰	۰	۰
گوجه فرنگی (فضای باز)	۵۳۴	۰	۰	۱۰۴۳.۵	۱۴	۰	۴۱۷.۵	۴۰,۰۰۹۶	۴	۲۸,۵۷۱۴	۰	۰	۰
پیاز	۳۹۹	۰	۰	۴۵۰	۲	۰	۳۸۲	۸۴,۸۸۸۹	۰	۰	۰	۰	۰

لوبیا	۵۳۶۵	۰	۰	۶۲۵۰	۵	۰	۵۴۹۵	۸۷.۹۲	۰	۰	۰	۰
هویج	۱۱۲۶۱	۰	۰	۱۲۴۲۵	۰	۰	۹۰۰	۷.۲۴۳۴۶۱	۰	۰	۰	۰
گیاهان دارویی	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۵	۰	۰	۰	۰	۰

جدول ۵ وضعیت احداث گلخانه در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان در سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲ را نشان می‌دهد. میزان تحقق برنامه احداث گلخانه در استان ۱۱۰٪ تحقق یافته است که بیشتر از اهداف یکساله است.

جدول ۵- وضعیت احداث گلخانه در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

شهرستان	سال پایه	هدف ۵ ساله	تحقق در سال ۱۴۰۱-۰۲	درصد تحقق
لرستان	۱۰۰	۲۰۰	۱۱۰	۱۱۰

جدول ۶ وضعیت کودهای ازته، فسفره و پتاسه در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان در سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲ را نشان می‌دهد. با توجه به تخصیص صورت گرفته، میزان مصرف کودهای مختلف در کلیه محصولات استراتژیک طبق برنامه بوده که عملکرد مناسب این استان را در تخصیص کودهای شیمیایی نشان می‌دهد.

جدول ۶- وضعیت کودهای ازته، فسفره و پتاسه در برنامه و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

[illegible]

۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۲۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۲۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۲۵۰	ذرت دانه ای
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	گوچه فرنگی (فضای باز)
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	نیشکر
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سویا
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	پیاز
۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۲۰۰	۵۰	۵۰	۲۰۰	۵۰	۵۰	۲۰۰	سایر (با ذکر نام) کاملینا
۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۲۰۰	۵۰	۵۰	۲۰۰	۵۰	۵۰	۲۰۰	سایر (با ذکر نام) گلرنگ

یکی از برنامه ها و اهداف مهم الگوی کشت دستیابی به حداکثر تناسب اراضی در کشت محصولات مختلف زراعی است. اطلاعات دریافتی از ناظر اجرای الگوی کشت در استان لرستان نشان دهنده انطباق مناسب و قابل قبول سطوح کشت محصولات مختلف زراعی با سامانه تناسب اراضی و کشت در اراضی -S^۱ S^۳ که حداکثر مطلوبیت برای کشت هر محصول دارند، می باشد (جدول ۷).

جدول ۷- سطح زیر کشت محصولات مختلف زراعی در اراضی S^۱-S^۳ در سامانه تناسب اراضی و میزان تحقق آن در استان لرستان (سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲)

براساس سامانه تناسب اراضی							سال ۱۴۰۱-۰۲ (تحقق شده)	
نوع محصول	سطح کشت برنامه	سطح S ^۱	سطح S ^۲	سطح S ^۳	سطح کل S ^۱ تا S ^۳	سطح کل کشت	درصد تحقق	درصد سطح کل تحقق

۱-۴- برنامه‌های آموزشی و ترویجی اجرا شده در استان لرستان

یکی از اهداف برنامه الگوی کشت اجرای فعالیت های ترویجی و آموزشی در راستای تدوین الگوی کشت می باشد که در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تحقق اهداف برنامه با برنامه های پیشنهادی پیشرفت خوبی داشته و انطباق برنامه با اهداف متناسب بوده است. تنها در برنامه دوره های مهارت آموزی بهبود و ارتقای مهارت فنی درصد تحقق بسیار پایین بوده که به دلیل اینکه کشاورزان از دوره های مهارت آموزی استقبال چندانی ندارند دوره آموزش بر خط در بستر شبکه شاک و برکت برنامه و تحقیقی نداشته است بنابراین نیازمند توجه معاونت فرهنگی به این برنامه های می باشد.

جدول ۸- فعالیت های آموزشی- ترویجی

فعالیت های آموزشی- ترویجی موضوعی و محصولی				عنوان فعالیت (تعداد)
درصد تحقق	تحقیقی سال ۱۴۰۱-۰۲	طبق برنامه ۱۴۰۱-۰۲	سال ۱۴۰۰-۰۱	
۱۰۰	۱	۱		اعزام تیم های یاوران تولید
۶۹	۸۵۰	۱۲۳۰	۱۱۵۰	دوره های مهارت آموزی بهبود و ارتقای مهارت فنی
۱۰۰	۷۲	۷۲		روزهای مزرعه
۱۰۰	۹	۹		روز انتقال یافته های تحقیقاتی
۱۰۰	۴	۴		هفته انتقال یافته های تحقیقاتی
۱۰۰	۶۸	۶۸		دوره های ترویجی
۱۰۰	۵۰	۵۰		کارگاه ترویجی
۱۰۰	۱۰	۱۰		بازدیدهای ترویجی
۱۰۰	۲	۲		طرحهای تحقیقی- ترویجی
۱۰۰	۱۵۰۰۰	۱۵۰۰۰		ارتباطات انفرادی و چهره به چهره

۲-۴- مسائل و مشکلات اجرای برنامه در استان لرستان

۱-عدم هماهنگی بین امور آب با سیاست الگوی کشت

۲-عدم سیاست تشویقی جهت اجرای الگوی کشت

۳-عدم هماهنگی کارخانجات قند کشور با سیاست اجرای الگوی کشت

۴-توزیع نامناسب نهاده ها در بین محصولات زراعی

۵-عدم اجرای قیمت تضمینی محصولات زراعی

۳-۴-توصیه های فنی ارائه شده

۱-هماهنگی با امور آب استان در خصوص سیاست های تعیین الگوی کشت محصولات زراعی

۲-هماهنگی با کارخانجات قند و شکر در خصوص رعایت اخذ قرارداد با چغندرکاران

۳-متناسب سازی توزیع نهاده به موقع به زارعین در فصل کشت

۴-اعلام قیمت تضمینی محصولات قبل از سال زراعی

شکل ۳-نظارت بر فرآیند الگوی کشت

شکل ۴- نظارت بر فرآیند الگوی کشت

شکل ۵- نظارت بر فرآیند الگوی کشت

۵- جمع بندی و نتیجه گیری:

به منظور جمع بندی و تعیین میزان دست یابی به اهداف اصلی برنامه الگوی کشت، از شاخص ضریب تحقق استفاده گردید (جدول ۹). بطوریکه در صورت تحقق هر یک از برنامه های ابلاغی بین ۹۰-۱۱۰ درصد ضریب تحقق یک و... در انتها در صورت تحقق کمتر از ۳۰ درصد برنامه ابلاغی، ضریب تحقق $0/2$ - تعلق می گیرد. بر این اساس در جدول ۱ میزان تحقق برنامه در خصوص سطح زیر کشت محصولات مهم $84/$ ، میزان تحقق برنامه در خصوص

عملکرد محصولات ۸۷٪ و در خصوص تولید با توجه به انحراف پیش آمده در خصوص برخی محصولات این میزان ۳۷٪ بوده است (جدول ۱۰).

جدول ۹- ضریب تحقق برنامه برای درصدهای مختلف

ضریب تحقق	تا	از
۱/۰	۱۱۰	۹۰
۰/۸	۱۲۰	۸۰
۰/۶	۱۳۰	۷۰
۰/۲	۱۵۰	۵۰
۰/۰	۱۷۰	۳۰
-۰/۲	۱۷۰	۳۰

جدول ۱۰- درصد تحقق واقعی شاخص‌های مختلف در برنامه ابلاغی در استان لرستان (۱۴۰۱-۰۲)

شاخص	درصد تحقق واقعی برنامه ابلاغی (٪) سال ۱۴۰۱-۰۲
سطح زیر کشت	۸۴
عملکرد محصولات	۹۷
تولید	۸۸
اجرای سیستم‌های آبیاری نوین	۱۰۰
درجه مکانیزاسیون کشاورزی	-
ضریب نفوذ بذر گواهی شده	۷۰
احداث گلخانه	۱۱۰
کود از ته*	۱۰۰
کود فسفره*	۱۰۰
کود پتاسه*	۱۰۰
سطح کل S۱ تا S۳**	
میانگین درصد تحقق شاخص‌ها	۹۲

بر اساس نتایج بدست آمده از ارزیابی برنامه الگوی کشت در سال اول اجرا در استان لرستان، نتایج زیر دست آمد:

- سطح زیر کشت محصولات عمده زارعی مانند گندم، گوجه فرنگی و پیاز تفاوت چندانی با برنامه نداشته و انتظارات برنامه الگوی کشت در سال اول اجرای برنامه محقق شده و مناسب ارزیابی می‌شود و ۸۴ درصد تحقق یافته است.
- عملکرد محصولات زراعی در سال اول برنامه ۱۴۰۱-۰۲ بمیزان ۹۷ درصد با برنامه ابلاغی مطابقت داشته است.

- اهداف برنامه توليد محصولات زراعی در استان لرستان بمیزان ۸۸ درصد برنامه ابلاغی تحقق یافته است.
- استان لرستان در زمینه اجرای سیستم آبیاری در راستای افزایش بهره وری آب مناسب عمل نموده است که ۱۰۰ درصد اهداف تحقق یافته است.
- اهداف برنامه و ضریب مکانیزاسیون در سال زراعی جاری در محصولات مختلف پیش بینی نشده است. اما میزان تحقق اهداف برنامه در افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده در کلیه محصولات ۷۰ درصد تحقق یافته است.
- اهداف برنامه احداث گلخانه در استان لرستان بخوبی اجرا شده است بگونه ای که بیشتر از برنامه و بالغ بر ۱۱۰ درصد صورت گرفته ات.
- با توجه به تخصیص صورت گرفته، میزان مصرف کودهای مختلف در محصولات کلیه محصولات زراعی طبق برنامه بوده است و صد درصد برنامه تحقق یافته است..
- برنامه آموزشی و ترویجی در استان لرستان بطور کلی مناسب بوده و برای سال اول قابل قبول می باشد.
- در مجموع اجرای برنامه در سال اول اجرا در استان لرستان با اهداف برنامه الگوی کشت ابلاغی قابل قبول و حدود ۹۲ درصد ارزیابی می شود، برای تحقق بیشتر برنامه در سال های آتی اجرای الگوی کشت و در جهت رفع نواقص برنامه ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بایستی تلاش نمود. اصلاح و تحقق این برنامه نه تنها همت مدیران استانی را طلب می نماید، بلکه بایستی سیاستمداران و مسئولین محترم وزارت جهاد کشاورزی با همکاری نهادهای حاکمیتی و مجلس شورای اسلامی در خصوص تصویب قوانین حمایتی در زمینه الگوی کشت همکاری لازم را داشته باشند.

۶-منابع

- مرکز آمار ایران. (۱۴۰۰). سرشماری عمومی کشاورزی. مرکز آمار ایران. ۱: ۱۰۶-۱
- مرکز آمار ایران. (۱۴۰۰). سرشماری رسمی کشور. مرکز آمار ایران. ۱: ۴۶-۱

Monitoring report on the implementation of the program of the national cultivation model of agricultural products (Lorestan province) in the crop year ۱۴۰۱-۰۲

Abstract

Cultivation model program with the aim of improving food security, protection of basic territorial resources, employment and income of farmers and paying special attention to the limitation of water and soil resources, changes in climatic components, occurrence of continuous droughts and taking into account territorial potential, considerations Scientific and ecological capacities have been formulated. Therefore, it is necessary to monitor the cultivation pattern in order to evaluate, modify and update the expected expectations and the results obtained, and provide feedback to the factors that compile and execute the program, eliminate its weaknesses and strengthen its strengths. Lorestan province is an elevated and mainly mountainous land, with more than ۷۰٪ of its area covered by forests and pastures. This province has a potential for producing agricultural products, especially camellia, with an unemployment rate higher than the country's average. The results of the evaluation of the cropping pattern in the crop year ۱۴۰۲-۱۴۰۱ showed that the area under cultivation, the yield of crops and the implementation of the irrigation system were evaluated in order to increase water productivity. The results showed that the mechanization coefficient in the current crop year was not predicted, but the infiltration coefficient was Certified seed has been realized to a considerable extent. Also, the results showed that the greenhouse construction program, the consumption of different fertilizers in all crops and educational and promotion programs have been properly realized. In general, it is suggested that politicians and officials of the Ministry of Jihad Agriculture should cooperate with the governing institutions and the Islamic Council regarding the approval of protective laws in the field of cultivation pattern.

Key words: Cultivation Pattern, Operational Plan, Lorestan, Monitoring.